

Záznam z 10. jednání pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k whistleblowingu

konané v pátek dne 19. května 2016 9:30-12:00 hod.
v budově Úřadu vlády (Strakova akademie), místnost č. 179

Přítomní členové:

Mgr. Bc. Dalibor Fadrný, předseda, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Mgr. Lenka Franková, Oživení
Ing. Lubor Barnáš, Ministerstvo obrany
Ing. Martina Uhrinová, Ministerstvo financí
Mgr. Veronika Mojdlová, Ministerstvo vnitra
Mgr. Miroslav Přidal, Kancelář veřejného ochránce práv
JUDr. Petr Šulc, Českomoravská konfederace odborových svazů
Mgr. Bc. Romana Divincová, Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality
Mgr. Petr Leyer, Transparency International
Mgr. Lucie Kyselová, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Omluveni:

Mgr. Blanka Besserová, Ministerstvo vnitra
JUDr. Jakub Morávek, Univerzita Karlova
JUDr. Jiří Žůrek, Úřad pro ochranu osobních údajů
Mgr. Barbora Pečivová, Ministerstvo spravedlnosti
Mgr. Janusz Konieczny, Nadační fond proti korupci

Přítomní hosté:

Mgr. Jan Potucký, Ministerstvo vnitra
Mgr. Denisa Šecová, Ministerstvo vnitra
Mgr. Petra Kubáčová, Ministerstvo vnitra
Mgr. Lenka Habrnálová, Ministerstvo spravedlnosti
Mgr. Tomáš Holý, Ministerstvo spravedlnosti
Mgr. Markéta Havelková, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Mgr. Lenka Píčová, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Bc. Martina Houšková, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR

Průběh jednání:

1) Zahájení jednání

Předseda komise Dalibor Fadrný přivítal přítomné členy komise a hosty na 10. jednání Pracovní komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k whistleblowingu. Byla konstatována usnášeníschopnost komise.

2) Návrh alternativ budoucího legislativního řešení ochrany oznamovatelů

Jediným bodem programu byl nelegislativní materiál „Návrh alternativ budoucího legislativního řešení ochrany oznamovatelů“ (dále jako „materiál“). Ten byl dne 19. dubna rozeslán do meziresortního připomínkového řízení, jež bylo ukončeno 3. května 2016. Předmětem debaty proto byly zásadní a doporučující připomínky, uplatněné jak ze strany oficiálních připomínkových míst, tak ze strany členů komise, a jejich navrhované vypořádání. Předseda komise rekapituloval připomínky, které se objevovaly nejčastěji, a to především absenci hodnocení varianty, počítající se samostatným zákonem. Následovalo vysvětlení, proč materiál nepočítal s variantou nového samostatného zákona, dále byli členové komise informováni, že do materiálu byly doplněny varianty 3 a 4, které zapracovávají možnosti vytvoření samostatných předpisů, věcně však odpovídají variantě 1. Vysvětleno bylo rovněž to, jakým způsobem bude upraveno nařízení vlády. Dále předseda komise shrnul přetrvávající rozpory s připomínkovými místy.

Následně předseda komise uvedl jednotlivé připomínky ze strany členů komise a jejich navržené vypořádání. Poté si vzala slovo Lenka Franková a shrnula postoje spolku Oživení k materiálu. Upozornila na neefektivnost navrhovaných opatření (sdílené důkazní břemeno, pokuty od inspekce práce) a popsala právní nástroje, které preferuje Oživení (srbský a slovenský vzor, interní oznamovací mechanismy, nové trestní sankce). Dalibor Fadrný k tomu konstatoval, že věcně se preferovaná řešení liší a vysvětlil, z jakého důvodu nebyla zvolena varianta extenzivnější ochrany oznamovatelů. Lucie Kyselová následně popsala, jakým způsobem dnes fungují inspektoráty práce a jak funguje odpovědnost zaměstnavatele za činy zaměstnanců.

Následně se Petr Leyer vyjádřil k navrženému vypořádání připomínek Transparency International. Zhodnotil, že ochrana ex post nejde do důsledků a zákonná úprava by měla obsahovat i další prvky, zejména institucionalizované právní poradenství financované státem. K tomu Dalibor Fadrný poznamenal, že tuto funkci již z části plní neziskové organizace, kterým ministerstvo vnitra aktuálně hodlá navýšit dotační programy. Martina Uhrinová k této oblasti uvedla, že oznamovatelé by měli mít státem zajištěny prostředky na advokáta. Lucie Kyselová oponovala, že v soukromém právu nese náklady vždy každá ze stran a nelze účastníky soukromoprávních vztahů neproporcionálně zvýhodňovat, v případě nemajetných osob se lze pak obrátit na bezplatnou právní poradnu ČAKu či zmíněné neziskové organizace. Tomáš Holý pak v rámci debaty uvedl, že v případě diskuze o whistleblowingu se jedná především o otázku vymahatelnosti práva, která je však širším problémem. Lenka Habrnálová dodala, že poradenství oznamovatelům poskytují i státní zástupci. Dle jejího vyjádření je nejdůležitější změna sociálního chápání oznamovatelů, a jde tak spíše o společenský než právní problém. Whistlebloweři navíc v mnoha případech na svém pracovním místě setrvat nechtějí právě z důvodů protiprávního jednání, jehož byli svědky. Ministerstvo spravedlnosti kromě toho připravuje zákon o bezplatné právní pomoci. Petr Šulc poukázal v závěru na to, že ostatní zaměstnanci, kteří jsou nezákonně propuštěni, rovněž musí náklady na právní zastoupení a řízení hradit sami a zvýhodnění oznamovatelů by tak narušilo rovnováhu v pracovněprávních vztazích. Závěrem se ještě vedla krátká diskuze o otázce regresů, pokud zaměstnanec spor se zaměstnavatelem prohraje.

3) Různé

V bodě různé se neobjevily žádné podněty k projednávání. Předseda komise poděkoval za účast členům komise i přítomným hostům a ukončil jednání v 12:00. Příští jednání komise by mělo proběhnout 17. června 2016.

Příloha:

- stanovisko spolku Oživení

Zapsala: Mgr. Lenka Píčová

Schválil: Mgr. Bc. Dalibor Fadrný v.r.

Schváleno dne 23. června 2016.